

наявності. Однак, на думку дослідниці, визначити обсяг і природу рецепції у документі доволі складно [2, с. 146].

Цікавою вбачається думка О.І. Неліна про те, що статuti Великого князівства Литовського були результатом використання та творчої переробки поточного литовського законодавства та судової практики, приписів римського, німецького, польського права, а також українського звичасвого права. Загалом же, автор констатує, що специфічною ознакою середньовічної української правової системи було змагання східної та західної традицій права за переваги другої у період створення статутів Великого князівства Литовського. Так, в українських містах дедалі більшої ваги набувало магдебурзьке право, яке стало основою їхнього самоуправління і судового імунітету, своєрідним гарантом проти феодального свавілля [3, с. 6].

Список використаних джерел

1. Гураль П. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження. Львів: Край, 2008. 468 с.
2. Єфремова Н. В. Проблеми кодифікації у Великому князівстві Литовському кінця XVI ст. Держава і право. Юридичні і політичні науки. 2008. Вип. 39. С. 139–147.
3. Нелін О. Правовий звичай як джерело українського права (IX–XIX ст.): становлення і розвиток. Юридична Україна. 2014. Вип. 5. С. 4–8.
4. Статuti Великого князівства Литовського: у 3 т. Т. 1. Статут Великого князівства Литовського 1529 року / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Одеса: Юридична література, 2002. 464 с.
5. Статuti Великого князівства Литовського: у 3 т. Т. 2. Статут Великого князівства Литовського 1566 року / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Одеса: Юридична література, 2003. 560 с.
6. Статuti Великого князівства Литовського: у 3 т. Т. 3. Статут Великого князівства Литовського 1588 року: у 2 кн. / за ред. С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Одеса: Юридична література, 2004. Кн. 1. 672 с.

Чумакова Т. К.,

аспірант кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ

ПРИВАТИЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО, КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА НЕПРАВОВОМІСНОЮ ОСОБОЮ ЯК ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 233 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Статтею 233 КК України криміналізовано наступні активні дії, що складають об'єктивну сторону кримінального правопорушення приватизації державного, комунального майна, чим визначено їх суспільну небезпеку: 1. Приватизація державного, комунального майна шляхом заниження його вартості через визначення її у спосіб, не

передбачений законом; 2. Приватизація державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів; 3. Приватизація майна, яке не підлягає приватизації згідно з законом; 4. Приватизація неправомочною особою.

В межах цієї публікації вважаємо за необхідне зупинитися на наступній активній дії, що становить об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення приватизації державного, комунального майна, а саме приватизація державного, комунального майна неправомочною особою.

Приватизація державного, комунального майна неправомочною особою має місце у випадку, коли особа, що не має право на здійснення приватизації (є неправомочною), бере участь у процесі приватизації.

Серед науковців є думка, що неправомочною особою може бути неналежний покупець, або неналежний продавець. Зазвичай йде мова про неналежного покупця, як особи, що не має права брати участь у процесі приватизації на свою користь, оскільки ситуації коли неналежним є продавець є нетиповою [1, с. 7]. Приватизація неправомочною особою передусім означає, що як покупець державного чи комунального майна виступає особа, якій чинним законодавством не дозволено брати участь у приватизації та укладати відповідні договори купівлі-продажу [2, с. 584].

Покупцями об'єктів приватизації, згідно положень статті 8 Закону Країни «Про приватизацію державного, комунального майна» не можуть бути: 1) органи державної влади; 2) державні підприємства, власником яких є держава Україна; 3) державні господарські об'єднання, державні холдингові компанії, державні акціонерні товариства (компанії), їх дочірні компанії та підприємства; 4) працівники державних органів приватизації; 5) покупці, які зареєстровані в офшорних зонах (згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України) з непрозорою структурою власності (бенефіціарні власники яких не розкриті на 100 відсотків), а також покупці, які походять з держави-агресора; 6) держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором, а також юридичні особи, в яких така держава має участь, і особи, які перебувають під контролем таких юридичних осіб; 7) юридичні особи, бенефіціарні власники 10 і більше відсотків акцій (часток) яких є резидентом держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором; 8) фізичні особи - громадяни та/або резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором; 9) юридичні особи, зареєстровані згідно із законодавством держав, включених FATF до списку держав, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, а також юридичні особи, 50 і більше відсотків статутного капіталу яких належать прямо або опосередковано таким особам; 10) юридичні особи, інформація про бенефіціарних власників яких не розкрита в порушення вимог Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань»; 11) фізичні та юридичні особи, стосовно яких застосовано

спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції», а також пов'язані з ними особи; 12) особи, які були стороною продажу об'єкта приватизації в Україні і з якими було розірвано договір купівлі-продажу об'єкта приватизації у зв'язку з порушенням з боку таких осіб, а також пов'язані з ними особи; 13) радники, залучені для підготовки об'єкта до приватизації.

Разом з тим, заслуговує на увагу питання, чи є приватизацією державного, комунального майна неправомочною особою діяння, за яким особа в порядку безоплатної приватизації, порушуючи норми земельного законодавства України, отримує право власності на земельні ділянки в розмірі, значно більшому, ніж норми безоплатної приватизації. Це питання є спірним, вважаючи також на наступне. Законом України «Про приватизацію державного та комунального майна», в чинній його редакції, дано визначення поняттю приватизації державного або комунального майна, як платного відчуження майна, що перебуває у державній або комунальній власності, на користь фізичних та юридичних осіб, які відповідно до цього Закону можуть бути покупцями [3]. Разом з тим, це визначення надано в межах спеціального Закону, що надає можливість вважати, що статтею 233 КК України криміналізоване більше коло суспільних відносин, оскільки критерій «платності» у визначенні поняття «приватизації державного майна» з'явився у законодавстві України, зокрема в Законі України «Про приватизацію державного, комунального майна» лише з 2012 року.

Так, у випадку умисного приховання особою факту безоплатної приватизації земельної ділянки в розмірі, визначеному законодавством в минулому, ця особа є неправомочною на безоплатну приватизацію державного, комунального майна. Однак, якщо така особа використовує підроблені документи, наприклад щодо свого статусу, що надає цій особі додаткові пільги, таке діяння слід кваліфікувати, як приватизацію державного, комунального майна шляхом використання підроблених приватизаційних документів.

Таким чином, під приватизацією державного, комунального майна неправомочною особою слід розуміти умисні, винні, суспільно небезпечні протиправні дії особи, що полягають не лише у відчуженні в процесі приватизації державного, комунального майна особою (фізичній чи юридичній), що не може бути покупцем такого майна, а й безоплатна приватизація фізичною особою земельних ділянок в розмірі, що перевищують норми безоплатної приватизації, встановлені земельним законодавством України.

Список використаних джерел

1. Крих Т.Я. Об'єктивна сторона незаконної приватизації державного, комунального майна, передбаченої ч.1 ст.233 КК України / Т.Я. Крих // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Юридична. Львів, 2008. Вип. 3. 459 с.

2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред.: М. І. Мельник, М. І. Хавронюк. 9-те вид., переробл. та допов. К. : Юрид. думка, 2012. 1316 с.

3. Про приватизацію державного та комунального майна: Закон України від 18.01.2018 р. № 2269-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19>.

Шигоріна Д. О.,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
кримінального права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент **Бабаніна В. В.**

КОЛІЗІЇ В КРИМІНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Сучасне законодавство України являє собою багатогалузеве та складне явище, що містить прогалини та неузгодженості щодо застосування тих чи інших норм права. Вирішення проблем пов'язаних з колізіями норм права є актуальною у наш час, перш за все тому, що в українському законодавстві є низка правових норм, які суперечать одна одній. Юридичні конфлікти, звичайно, заважають нормальній, злагодженій роботі правової системи, часто порушують права громадян, впливають на ефективність правового регулювання, стан правопорядку, правосвідомість та правову культуру суспільства. Вони створюють незручності в правозастосовчій практиці, ускладнюють використання законодавства пересічними громадянами та культивують правовий нігілізм. Питання щодо колізій у кримінальному законодавстві досліджували такі вчені як С. С. Алексєєв, В. С. Жеребін, А. П. Закалюка, М. А. Заніна, В. В. Кузнецов, М. І. Матузов, В. О. Навроцький, М. І. Панов, Ю. А. Тихомиров, А. О. Тіллє, О. В. Ус, М. В. Цвіка та ін.

Термін «колізія» походить від лат. «collisio» – зіткнення протилежних сил, прагнень чи інтересів. У законі під конфліктом зазвичай розуміють такий взаємозв'язок двох або більше правових положень, коли вони спрямовані на регулювання одного і того ж питання, але вирішуються по-різному. Отже, застосування одного з них виключає застосування іншого, з кількох правових положень, що суперечать, слід застосовувати лише одне.

С. С. Алексєєв, говорячи про суперечності закону, стверджує, що право – це така система регулювання, внутрішня узгодженість якої може бути певною мірою порушена самим ходом економічного розвитку. Вивчаючи цю проблему, слід виходити з двох факторів: особливостей фактичних відносин, що підлягають законодавчому регулюванню, та специфіки законотворчості. У рамках першого чинника можна виділити три причини колізій у кримінальному